

Barn- och ungdomsnämnden
Järfälla Kommun
177 80 JÄRFÄLLA

Beslut efter tillsyn enligt personuppgiftslagen (1998:204) – PuL

Datainspektionens beslut

Personuppgiftsbehandling genom kameraövervakning

Datainspektionen konstaterar att den behandling av personuppgifter som utförs av Barn- och ungdomsnämnden i Järfälla kommun (nämnden) genom kameraövervakning inomhus i Tallbohovskolan efter kl. 07:30 och före kl. 16:10 ordinarie skoldagar är kränkande i den mening som avses i 5 a § andra stycket PuL.

Datainspektionen förelägger därför nämnden att upphöra med den behandling av personuppgifter som sker genom kameraövervakning inomhus i Tallbohovskolan efter kl. 07:30 och före kl. 16:10 ordinarie skoldagar.

Personuppgiftsbehandling i övriga IT-stöd

Datainspektionen konstaterar att nämnden:

1. behandlar personuppgifter i fritextfältet i Skolia i strid med kravet i 9 § PuL på särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål
2. behandlar känsliga personuppgifter i Skolia i strid med kravet på samtycke i 15 § PuL
3. behandlar känsliga personuppgifter i strid med kravet i 31 § PuL på att vidta tillräckliga säkerhetsåtgärder (autentisering vid åtkomst över Internet)
4. behandlar personuppgifter i strid med kravet i 30 § PuL på personuppgiftsbiträdesavtal
5. behandlar personuppgifter i strid med kravet i 9 § punkten i) PuL att personuppgifter inte ska bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen
6. behandlar personuppgifter i strid med patientdatalagens krav på rutiner som säkerställer att användarnas behörigheter till Profdoc Journal III begränsas till vad som är nödvändigt för att ge en god och säker vård
7. saknar rutiner som säkerställer att systematiska och återkommande kontroller av loggarna görs inom skolhälsovården.

Datainspektionen förutsätter att nämnden:

1. utfärdar skriftliga instruktioner till användarna om vilka uppgifter som är relevanta att lämna i fritextfältet i Skolia
2. inhämtar samtycke till behandlingen av känsliga personuppgifter i Skolia

3. vidtar tekniska åtgärder för att säkerställa att endast de avsedda mottagarna kan ta del av uppgifterna i Skolia
4. ingår personuppgiftsbiträdesavtal med personuppgiftsbiträdet
5. tar fram riktlinjer och rutiner för gallring av personuppgifter i Procapita,
6. tar fram rutiner som säkerställer att användarnas behörighet till Profdoc Journal III begränsas till vad som är nödvändigt för att ge en god och säker vård.
7. tar fram rutiner som säkerställer att systematiska och återkommande kontroller av loggarna görs inom skolhälsovården.

Ärendet avslutas, men kan komma att följas upp.

Sammanfattning av Datainspektionens beslut

Datainspektionen anser att kameraövervakningen inomhus i Tallbohovskolan under dagtid på ordinarie skoldagar inte är en åtgärd som är proportionerlig i förhållande till ändamålen med övervakningen, elevernas intresse av en fredad och privat sfär samt det intrång i denna sfär som övervakningen innebär. Övervakningen är därför kränkande i den mening som avses i 5 a § andra stycket PuL och Datainspektionen förelägger Barn- och ungdomsnämnden att upphöra med kameraövervakningen inomhus under dessa tider.

Datainspektionen konstaterar att Barn- och ungdomsnämndens behandling av personuppgifter i IT-systemet Skolia och i journalsystemet Profdoc Journal III strider mot bestämmelser i personuppgiftslagen (9, 15, 30 och 31§§) respektive patientdatalagen (kraven på behörighetstilldelning och åtkomstkontroll). När det gäller dessa brister i behandlingen av personuppgifter förutsätter Datainspektionen att nämnden vidtar åtgärder för att komma till rätta med dem.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen genomförde den 28 maj 2008 en inspektion av nämndens personuppgiftsbehandling i Tallbohovskolan. Skolan är en grundskola med verksamhet från förskoleklass till årskurs 9.

Vid inspektionen framkom bl.a. följande.

Kameraövervakning

På skolan finns sex övervakningskameror inomhus. Kamerorna upptar och spelar in bilder och är påslagna dygnet runt. Ingen upptagning av ljud sker. Det inspelade materialet lagras på en separat server på skolan och gallras (skrivs över) efter en månad. Rektor, biträdande rektor och vaktmästare har åtkomst till det inspelade materialet. Det finns inga skriftliga anvisningar för när någon får ta del av bilder i realtid eller inspelat material. Som exempel på när skolan anser att det är tillåtet för personal att ta del av uppgifterna nämns inbrott, slagsmål, smällare i korridorerna, ofredande och skadegörelse. Vidare uppges att skolan tagit del av materialet för att försöka identifiera vem eller vilka som stört lektioner genom att befinna sig i korridoren och banka på dörrarna till klassrummen.

Det har inte skett någon dokumenterad informationsinsats där elever och personal informerats om den personuppgiftsbehandling som sker genom kameraövervakningen. Det finns inte några skyltar eller dekaler som informerar om att platsen är kameraövervakad med inspelning.

Nämnden uppger att det, innan kamerorna installerades, förekom inbrott och skadegörelse på t.ex. elevskåp. Sedan kamerorna infördes upplever nämnden att problemen minskat. Någon analys härutöver av läget före och efter installationen av övervakningskameror har inte gjorts.

Det övergripande syftet med kameraövervakningen uppges vara att förhindra inbrott, stölder och skadegörelse.

Övervakningskamerorna bevakar följande **korridorer** i skolan.

Det finns en övervakningskamera i korridoren utanför skolexpeditionen. Syftet med kameraövervakningen uppges vara att förhindra inbrott i skolexpeditionen.

Det finns en övervakningskamera i korridoren vid skolans huvudentré. Syftet med kameraövervakningen uppges vara att förhindra inbrott i skolan.

Det finns en övervakningskamera i vardera av de fyra korridorerna innehållande elevskåp. Syftet med kameraövervakningen uppges vara att förhindra inbrott i elevskåpen.

Efter inspektionen har nämnden uppgett att övervakningskamerorna installerats i syfte att öka tryggheten för eleverna, minska skadegörelsen och förbättra arbetsmiljön för personalen. Nämnden uppger att den mobbningsenkät som genomförts, samt Järfälla kommuns skolenkät, visar att eleverna blivit tryggare sedan övervakningskamerorna installerades. Vidare uppges att kostnaderna för skadegörelse och antalet polisanmälningar har minskat sedan övervakningskamerorna installerades. Under år 2006 (innan kameror installerades) gjordes tio polisanmälningar om brott inomhus. Polisanmälningarna rörde fyrverkerier, anlagda bränder och inbrott i elevskåp. Sedan kamerorna installerades har två polisanmälningar rörande fyrverkerier inomhus gjorts. Inbrott i elevskåp och anlagda bränder har uteblivit sedan kamerorna installerades.

I ärendet är upplyst om att skolan låses upp kl. 07:30 och att eleverna då får vistas i skolan. Skolan låses kl. 16:10.

Övriga IT-stöd

På skolan används IT-systemet Skolia för elevdokumentation, frånvaroregistrering och kommunikation mellan lärare, elever och vårdnadshavare. För registrering av grundläggande personuppgifter som namn, adress, telefonnummer, betyg m.m. används det kommungemensamma systemet Procapita.

Det finns ett fritextfält i Skolia som av nämnden används bl.a. i anslutning till frånvarorapportering eller för att kommentera elevers insatser på lektioner och för att framföra meddelanden av olika slag till vårdnadshavarna. Exempel på anteckningar som förekom i fritextfältet är ”spelat bra handboll”, ”förkyld”, ”följde med kompis till vårdcentralen” och ”sitter på golvet och tjafsar jättelänge om vems pennan är, som HON tagit. Det var XX:s och det visste du ju hela tiden!!! SKÄRPNING” [sic].

Nämnden har inga skriftliga riktlinjer eller anvisningar för vad som får skrivas in i fritextfältet.

Registrering av frånvaro sker med förvalda orsaksalternativ, bl.a. uppgiften ”sjuk”. Varje vecka e-postas en sammanställning över elevens frånvaro till vårdnadshavaren.

Vårdnadshavare får på en blankett viss information om den personuppgiftsbehandling som bl.a. sker i Skolia.

Användarna har åtkomst till Skolia över Internet. Inloggning på sker med användarnamn och lösenord. Elevers och vårdnadshavares kontouppgifter (användarnamn och aktiveringskod) skickas med e-post. Informationen i Skolia kommuniceras och lagras krypterad.

Tekniskt underhåll och drift av Skolia sköts av nämnden. För systemet Procapita har nämnden anlitat Siemens för driften. Vid inspektionen ägde nämnden inte kännedom om det fanns ett personuppgiftsbiträdesavtal mellan parterna. Nämnden har dock i samband med yttrande över inspektionsprotokollet bifogat ett standardavtal, med allmänna bestämmelser rörande leverans av produkter och tjänster, och uppgett att detta utgör ett personuppgiftsbiträdesavtal.

I Skolia sker gallring av uppgifter när en elev slutar på skolan. En gång per år gallras uppgifterna. Uppgifter om elevernas frånvaro sparas dock på en cd-skiva och lagras.

I Procapita sker för tillfället ingen gallring av personuppgifter.

I skolhälsovården används det elektroniska patientjournalssystemet Profdoc Journal III. Endast skolsköterska och skolläkare har behörighet till journalssystemet. Dessa användare har läs- och skrivbehörighet både för elever på den egna skolan och för elever i andra skolor inom Järfälla kommun.

För händelser i Journalssystemet skapas en logg (behandlingshistorik). I syfte att upptäcka obehöriga inloggningar följs loggen upp av kommunens 1:e skolsköterska. Nämnden saknar en skriftlig rutin som beskriver hur en logguppföljning skall gå till.

Datainspektionens bedömning

Datainspektionen inleder med att bedöma hanteringen av personuppgifter genom kameraövervakning och övergår därefter till att bedöma hanteringen av personuppgifter i skolans övriga IT-stöd.

Personuppgiftsbehandling genom kameraövervakning

I lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning finns bestämmelser om användning av övervakningsutrustning – allmän kameraövervakning. De flesta av bestämmelserna i den lagen gäller dock inte övervakning av plats dit allmänheten inte har tillträde. När det rör sig om övervakning av en sådan plats genom en automatiserad behandling av personuppgifter är däremot personuppgiftslagens regler tillämpliga.

Nämndens övervakningskameror är riktade mot platser dit allmänheten inte har tillträde. Vid bildupptagningen används digital teknik som medger att enskilda personer kan identifieras.

Nämndens övervakning utgör således sådan automatiserad behandling av personuppgifter som faller under personuppgiftslagen.

Ska de s.k. hanteringsreglerna i personuppgiftslagen tillämpas?

Vilka regler i personuppgiftslagen som ska tillämpas beror på hur uppgifterna hanteras. Ska uppgifterna ingå i en påtagligt strukturerad samling av personuppgifter såsom i en databas eller ett ärendehanteringssystem måste i princip alla regler i personuppgiftslagen beaktas. Är det däremot fråga om behandling av personuppgifter i ostrukturerat material, t.ex. uppgifter i löpande text eller uppgifter i ljud- eller bildupptagningar utan koppling till en registerstruktur behöver man inte tillämpa alla regler i personuppgiftslagen (5 a § första stycket personuppgiftslagen). Sådan ostrukturerad behandling får dock inte utföras om den innebär en kränkning av registrerades personliga integritet. Lagens bestämmelser om säkerhetsåtgärder vid behandling av personuppgifter måste dessutom tillämpas. Bedömningen av vad som ingår i en strukturerad samling av personuppgifter ska göras utifrån det behandlade materialets helhet.

Normalt sett är det material som registreras vid inspelning med hjälp av digitalkameror inte strukturerat i den mening som avses i 5 a § personuppgiftslagen. Endast om materialet är ordnat på ett sådant sätt, t.ex. som en del i ett ärendehanteringssystem eller en databas strukturerad utifrån personuppgifter, kan det bli fråga om en sådan strukturering. Det har i ärendet inte framkommit omständigheter som talar för att nämndens behandling av personuppgifter i samband med kameraövervakning är ordnad på ett sådant sätt att hanteringsreglerna måste tillämpas.

Är nämndens kameraövervakning kränkande enligt 5 a § personuppgiftslagen?

Utgångspunkter för bedömningen

En behandling av personuppgifter i s.k. ostrukturerat material får, enligt 5 a § andra stycket personuppgiftslagen, inte utföras om den innebär en kränkning av den registrerades personliga integritet.

I förarbetena till denna bestämmelse (prop. 2005/06:173 s. 27) anges bl.a. följande:

”Som utgångspunkt för bedömningen av om en behandling av personuppgifter innebär en kränkning av den registrerades personliga integritet kan tas bestämmelserna om grundläggande krav i 9 § och om när behandling av personuppgifter är tillåten i 10 § personuppgiftslagen. Har dessa bestämmelser följts, trots att de i och för sig inte är tillämpliga på behandlingen, kan behandlingen inte betraktas som en kränkning. Det kan i vissa fall även gälla om behandlingen omfattat känsliga personuppgifter. Över huvud taget bör graden av känslighet hos de personuppgifter som behandlas vara bara en faktor bland flera som bör beaktas vid en samlad bedömning

[...]

Bedömningen av vad som är en kränkning skall alltså inte göras schablonartat enbart utifrån vilka uppgifter som behandlas utan måste även ta sin utgångspunkt i t.ex. vilket sammanhang uppgifterna förekommer, för vilket syfte de behandlas, vilken spridning de har fått eller har riskerat att få samt vad behandlingen kan leda till”.

Enligt förarbetena ligger det i sakens natur att tillämpningen av bestämmelsen i 5 a § får bygga på en intresseavvägning där den registrerades intresse av en fredad, privat sfär vägs mot andra motstående intressen i det enskilda fallet (prop.2005/06:173 s. 26 f.) Som regeringen också

framhåller är det i slutändan en fråga för rättstillämpningen att i varje enskilt fall, med beaktande av samtliga omständigheter, väga det intrång som kan ha skett i den personliga integriteten.

Av betydelse i detta sammanhang är även artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (artikeln avser rätten till skydd för privat- och familjeliv) samt det s.k. dataskyddsdirektivet på vilket PuL grundar sig (Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG).

Detta medför enligt Datainspektionen att bedömningen av om kameraövervakning i det enskilda fallet är kränkande enligt 5 a § andra stycket PuL, bl.a. innefattar en proportionalitetsbedömning. Vid proportionalitetsbedömningen ska avgöras om kameraövervakningen och den därav följande personuppgiftsbehandlingen är proportionerlig i förhållande till sitt ändamål (exempelvis att förhindra stöld) och till de övervakades intresse av en fredad och privat sfär och det intrång i denna sfär som övervakningen innebär. Man ska således fråga sig om övervakningen verkligen är påkallad i förhållande till de problem som man söker komma till rätta med och om den är rimlig med hänsyn till de konsekvenser den har för enskildas personliga integritet. Enkelt uttryckt kan man säga att om resultatet av den bedömningen är att övervakningen inte är rimlig med hänsyn till integritetsintrånget så är kameraövervakningen att betrakta som kränkande.

I proportionalitetsbedömningen bör bl.a. vägas in om ändamålen i stället kan uppnås med andra åtgärder som innebär ett mindre intrång i den personliga integriteten och dessa alternativa åtgärder inte skulle innebära orimligt höga kostnader i förhållande till ändamålen (jfr Europarådets riktlinjer för videoövervakning beslutade 20-23 maj 2003, samt Artikel 29-gruppens yttrande nr 4/2004 om behandling av personuppgifter genom videoövervakning. Artikel 29-gruppen består bl.a. av företrädare för varje nationell tillsynsmyndighet i EU-medlemsstaterna. Gruppen har sin lagliga grund i artikel 29 i dataskyddsdirektivet och ska se till att direktivet tillämpas enhetligt i medlemsstaterna).

Sammanfattningsvis anser Datainspektionen att frågan om huruvida kameraövervakning i det enskilda fallet är kränkande enligt 5 a § andra stycket PuL, måste avgöras genom en bedömning av följande faktorer:

- Ändamålen med kameraövervakningen
- Behovet av kameraövervakningen
- Graden av integritetsintrång, vilken bl.a. avgörs av
  - vem som övervakas
  - vilken plats som övervakas
  - när övervakningen sker
- Om ändamålen i stället kan uppnås med andra åtgärder som innebär ett mindre integritetsintrång och dessa alternativa åtgärder inte skulle innebära orimligt höga kostnader i förhållande till ändamålen
- Vilken information som ges till de registrerade om att platsen är kameraövervakad
- Hur länge det inspelade materialet sparas
- Vem eller vilka som har tillgång till det inspelade materialet
- På vilka grunder man får ta del av bilder i realtid och inspelat material

Även andra faktorer än ovan nämnda kan naturligtvis i det enskilda fallet visa sig vara av betydelse för bedömningen.

Datainspektionen anser att ett införande av kameraövervakning bör föregås av en analys i enlighet med ovanstående. I ärendet har inte nämnden har gjort en sådan analys före införandet av kameraövervakning i Tallbohovskolan.

Bedömning av kameraövervakning i Tallbohovskolan

Med utgångspunkt i de faktorer som nämns nedan, gör Datainspektionen följande bedömning av kameraövervakningen i Tallbohovskolan.

- Ändamålet med kameraövervakningen är att förhindra stölder, inbrott och skadegörelse, men även att öka tryggheten och förbättra arbetsmiljön.
- Behovet motiveras av inträffad skadegörelse (fyrverkerier och anlagda bränder) och inbrott. Inbrotten har skett i elevskåpen.
- Övervakningen omfattar sådana platser i skolan där eleverna uppehåller sig under hela den tid då skolan är öppen de dagar undervisning bedrivs.
- Beträffande dessa utrymmen har nämnden inte vidtagit eller övervägt att vidta andra åtgärder än kameraövervakning för att uppnå de anförda ändamålen.
- Det lämnas ingen information genom t.ex. skyltar eller dekaler om övervakningen.
- Materialet sparas inte längre tid än en månad.
- Materialet förvaras på ett sätt som innebär att det är åtkomligt endast för rektor, biträdande rektor och vaktmästaren.

Inledningsvis konstaterar Datainspektionen att de platser i skolan som kameraövervakas, d.v.s. korridorerna, är sådana utrymmen där elever vistas och umgås en stor del av den tid som de tillbringar i skolan. Beträffande dessa utrymmen har nämnden inte vidtagit eller övervägt andra åtgärder, som skulle innebära ett mindre intrång i den personliga integriteten än kameraövervakning, för att uppnå de anförda ändamålen.

Beträffande integritetsinfrågan gör Datainspektionen följande bedömning. Eleverna i Tallbohovskolan tillbringar en stor del av dagen i skolan. När de vistas i skolan deltar de både i undervisning och umgås med vänner. För många elever utgör skolan därför en plats där de framlever såväl sina arbetsliv som sina privatliv. Vidare är ett stort antal av eleverna underåriga och behöver som sådana ett särskilt skydd för sin integritet, eftersom de i allmänhet inte kan förväntas tillvarata sitt intresse av skydd för sin personliga integritet på samma sätt som vuxna. Kameraövervakning inomhus får från integritetsskyddssynpunkt anses som mer känslig än sådan som sker utomhus på allmänna platser, eftersom det vanligtvis finns en större beredskap för att bli sedd och observerad utomhus på platser där allmänheten har tillträde, än på platser inomhus där allmänheten inte har tillträde. Datainspektionen anser därför att kameraövervakningen inomhus i Tallbohovskolan innebär ett avsevärt intrång i elevernas personliga integritet.

Mot detta ska vägas framför allt det behov av kameraövervakning som nämnden har gjort gällande, d.v.s. behovet av att förhindra inträffad skadegörelse och inbrott. Nämnden har uppgett att tio polisanmälningar gjordes under 2006 och att två polisanmälningar rörande fyrverkerier gjorts sedan övervakningskamerorna installerades. Utöver detta har ingen mer detaljerad information om omfattningen och arten av inträffade incidenter redovisats.

Vid en samlad bedömning, med särskilt beaktande av att kameraövervakningen inomhus i Tallbohovskolan avser platser i skolan som eleverna är hänvisade att vistas och umgås på, anser Datainspektionen att kameraövervakningen efter kl. 07:30 och före kl. 16:10 ordinarie skoldagar,

inte är en åtgärd som är proportionerlig i förhållande till ändamålen och till de övervakades intresse av en fredad och privat sfär och det intrång i denna sfär som övervakningen innebär.

Enligt Datainspektionens bedömning är nämndens behandling av personuppgifter genom kameraövervakning efter kl. 07:30 och före kl. 16:10 ordinarie skoldagar därför kränkande i den mening som avses i 5 a § andra stycket PuL. Kameraövervakningen får därmed inte utföras och nämnden ska föreläggas att upphöra med kameraövervakningen inomhus i Tallbohovskolan under dessa tider.

Personuppgiftsbehandling i övriga IT-stöd

När det gäller hanteringen av personuppgifter i övriga IT-stöd gör Datainspektionen följande bedömning.

- Personuppgifter i fritextfält

I PuL finns bestämmelser om grundläggande krav på behandlingen av personuppgifter. I 9 § punkten c) PuL anges följande:

Den personuppgiftsansvarige skall se till att personuppgifter samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål.

Bestämmelsen innebär att ändamålen måste bestämmas redan när uppgifterna samlas in och att ändamålen måste ha en viss precision. Detta innebär enligt Datainspektionens mening att det i regel krävs skriftliga instruktioner till användarna om vilka uppgifter som är relevanta att lämna i ett fritextfält (se Datainspektionens beslut den 14 februari 2007, dnr 1623-2006). Instruktionerna bör exempelvis ange hur värderande omdömen om eleven ska formuleras och att kränkande uttalanden inte är tillåtna.

I ärendet har emellertid framkommit att användandet av fritextfältet i Skolia inte är begränsat till några särskilda och uttryckligt angivna ändamål. Exempelvis används fritextfältet både för att kommunicera meddelanden till elever och vårdnadshavare, men även för att dokumentera elevers uppförande, färdigheter, hälsostatus m.m. Nämnden har inte heller några skriftliga rutiner för vad som får skrivas in i fritextfältet.

Datainspektionen förutsätter att nämnden, om den vill fortsätta att behandla personuppgifter i fritextfältet i Skolia, utfärdar skriftliga instruktioner till användarna om vilka uppgifter som är relevanta att lämna i fritextfältet.

- Känsliga personuppgifter

I 13 § PuL finns ett grundläggande förbud mot att behandla känsliga personuppgifter som t.ex. avslöjar ras, etniskt ursprung, politiska åsikter eller rör hälsa och sexualliv. 15 § PuL innehåller följande bestämmelse om behandling av känsliga personuppgifter.

Känsliga personuppgifter får behandlas, om den registrerade har lämnat sitt uttryckliga samtycke till behandlingen eller på ett tydligt sätt offentliggjort uppgifterna.

I 16-19 §§ PuL finns bestämmelser som anger när känsliga personuppgifter får behandlas även utan uttryckligt samtycke eller eget offentliggörande. Datainspektionen anser att ingen av dessa bestämmelser, och inte heller någon undantagsbestämmelse i annan författning, kan tillämpas i ärendet.

I ärendet har framkommit att det kan förekomma att uppgifter om sjukdom behandlas såväl genom de förvalda orsaksalternativen i frånvarorapporteringen som i fritextfältet i Skolia, utan att nämnden inhämtar uttryckligt samtycke till behandling av känsliga personuppgifter. Datainspektionen vill framhålla att en uppgift om att en elev är sjuk eller t.ex. på läkarbesök är, alldeles oavsett om symtom eller diagnos anges, en känslig personuppgift i personuppgiftslagens mening.

Datainspektionen förutsätter att nämnden, om den vill fortsätta att behandla känsliga personuppgifter i Skolia, inhämtar samtycke till sådan behandling.

• Säkerhetsåtgärder

I PuL finns bestämmelser om säkerhetsåtgärder. I lagens 31 § första stycket anges följande. *Den personuppgiftsansvarige skall vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Åtgärderna skall åstadkomma en säkerhetsnivå som är lämplig med beaktande av*

- a) de tekniska möjligheter som finns,*
- b) vad det skulle kosta att genomföra åtgärderna,*
- c) de särskilda risker som finns med behandlingen av personuppgifterna, och*
- d) hur pass känsliga de behandlade personuppgifterna är.*

Bestämmelsen innebär, enligt Datainspektionen, att känsliga personuppgifter enligt PuL eller andra personuppgifter som kan anses vara integritetskänsliga, t.ex. för att de omfattas av sekretess eller rör den enskildes personliga förhållanden, får lämnas ut via Internet endast till identifierade användare vars identitet är säkerställd med en teknisk funktion som asymmetrisk kryptering, exempelvis e-legitimation, engångslösenord eller motsvarande.

I ärendet har framkommit att nämnden i Skolia behandlar känsliga och andra integritetskänsliga uppgifter; dessa kan exempelvis vara uppgifter om sjukdom, frånvaroorsaker, besök på vårdcentralen och uppgifter om elevernas uppförande. Vidare har framkommit att användarna har åtkomst till Skolia över Internet och att inloggningen sker med endast användarnamn och lösenord.

Behandlingen av personuppgifter i Skolia uppfyller därmed inte säkerhetskraven i PuL beträffande känsliga och andra integritetskänsliga personuppgifter.

Datainspektionen förutsätter att nämnden vidtar tekniska åtgärder för att säkerställa att endast de avsedda mottagarna kan ta del av uppgifterna i Skolia (d.v.s. att nämnden börjar använda sig av asymmetrisk kryptering, exempelvis e-legitimation, engångslösenord eller motsvarande.

- Personuppgiftsbiträdesavtal

I PuL finns bestämmelser om avtal mellan den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet. I lagens 30 § andra stycket anges följande.

Det skall finnas ett skriftligt avtal om personuppgiftsbitrådets behandling av personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. I det avtalet skall det särskilt föreskrivas att personuppgiftsbiträdet får behandla personuppgifterna bara i enlighet med instruktioner från den personuppgiftsansvarige och att personuppgiftsbiträdet är skyldigt att vidta de åtgärder som avses i 31 § första stycket.

Vidare anges i 31 § andra stycket PuL följande.

När den personuppgiftsansvarige anlitar ett personuppgiftsbiträde, skall den personuppgiftsansvarige förvissa sig om att personuppgiftsbiträdet kan genomföra de säkerhetsåtgärder som måste vidtas och se till att personuppgiftsbiträdet verkligen vidtar åtgärderna.

I ärendet har framkommit att tekniskt underhåll och drift av Procapita sköts av Siemens. Vid inspektionen ägde nämnden inte kännedom om det fanns ett personuppgiftsbiträdesavtal mellan parterna. Nämnden har dock i samband med yttrande över inspektionsprotokollet bifogat ett standardavtal med allmänna bestämmelser rörande leverans av produkter och tjänster. Detta avtals innehåll motsvarar, enligt Datainspektionen, inte vad som föreskrivs i 30 § andra stycket PuL. Avtalet är enligt Datainspektionens bedömning inte ett personuppgiftsbiträdesavtal.

Datainspektionen förutsätter att nämnden ingår ett sådant avtal med personuppgiftsbiträdet.

- Bevarande och gallring

I PuL finns bestämmelser om grundläggande kraven på behandlingen av personuppgifter. I 9 § punkten i) PuL anges följande:

Den personuppgiftsansvarige skall se till att personuppgifter inte bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

Bestämmelsen ska dock bara tillämpas i den mån det inte i annan lag eller förordning finns avvikande bestämmelser. Detta framgår bl.a. av 8 § andra stycket första meningen PuL, där följande anges.

Bestämmelserna hindrar inte heller att en myndighet arkiverar och bevarar allmänna handlingar eller att arkivmaterial tas omhand av en arkivmyndighet.

I ärendet har framkommit att nämnden gallrar uppgifter i Skolia en gång per år. Nämnden saknar dock riktlinjer och rutiner för bevarande och gallring av personuppgifter i Procapita.

Datainspektionen förutsätter att nämnden tar fram riktlinjer och rutiner för bevarande och gallring av personuppgifter i Procapita, vilka även omfattar de handlingar som personuppgiftsbiträdet utför på nämndens uppdrag.

- Behörigheter och åtkomst till patientuppgifter i skolhälsovården

För behandling av personuppgifter inom skolhälsovården gäller, förutom PuL, bestämmelserna i patientdatalagen (2008:355) och Socialstyrelsens föreskrifter om informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården (SOSFS 2008:14).

I 4 kap. 1 § patientdatalagen anges följande beträffande inre sekretess.

Den som arbetar hos en vårdgivare får ta del av dokumenterade uppgifter om en patient endast om han eller hon deltar i vården av patienten eller av annat skäl behöver uppgifterna för sitt arbete inom hälso- och sjukvården.

I 4 kap. 2 § patientdatalagen anges följande med avseende på tilldelning av behörighet.

En vårdgivare ska bestämma villkor för tilldelning av behörighet för åtkomst till sådana uppgifter om patienter som förs helt eller delvis automatiserat. Sådan behörighet ska begränsas till vad som behövs för att den enskilde ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvården.

I 2 kap. 6 § SOSFS 2008:14 anges bl.a. följande.

Vårdgivaren ska ansvara för att det i ledningssystemet finns rutiner som säkerställer att hälso- och sjukvårdspersonalens och andra befattningshavares behörighet begränsas till vad som är nödvändigt för att ge en god och säker vård.

Vårdgivaren ska vidare ansvara för att varje användare tilldelas en individuell behörighet för åtkomst till patientuppgifter. Vårdgivarens beslut om tilldelning av behörighet ska föregås av en behovs- och riskanalys.

I ärendet har framkommit att det är möjligt för skolsköterska och skolläkare att inte endast ta del av patientuppgifter rörande elever på Tallbohovskolan, utan även förande elever på andra skolor i kommunen. En sådan vidsträckt behörighet får endast förekomma om det är nödvändigt för att ge en god och säker vård.

Datainspektionen förutsätter att nämnden tar fram rutiner som säkerställer att användarnas behörigheter i Profdoc Journal III begränsas till vad som är nödvändigt för att ge en god och säker vård.

- Kontroll av åtkomst till patientuppgifter i skolhälsovården

I 4 kap. 3 § patientdatalagen anges följande.

En vårdgivare ska se till att åtkomst till sådana uppgifter om patienter som förs helt eller delvis automatiserat dokumenteras och kan kontrolleras. Vårdgivare ska göra systematiska och återkommande kontroller av om någon obehörigen kommer åt sådana uppgifter.

I 2 kap. 11 § SOSFS 2008:14 anges följande rörande åtkomstkontroll.

Vårdgivaren ska ansvara för att det i ledningssystemet finns rutiner som säkerställer att

- 1. det av dokumentationen av åtkomsten (loggarna) framgår vilka åtgärder som har vidtagits med patientuppgifterna*
- 2. det av loggarna framgår vid vilken vårdenhet och vid vilken tidpunkt åtgärderna har vidtagits,*
- 3. användarens och patientens identitet framgår av loggarna,*
- 4. systematiska och återkommande stickprovskontroller av loggarna görs,*

5. genomförda kontroller av loggarna dokumenteras, och
6. loggarna sparas i minst tio år.

I ärendet har framkommit att logguppföljning visserligen kan göras, men att nämnden saknar rutiner som säkerställer att sådana uppföljningar faktiskt utförs.

Datainspektionen förutsätter att nämnden tar fram sådana rutiner.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga beslutet ska Ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som Ni begär. Överklagandet ska ha kommit in till Datainspektionen senast tre veckor från den dag beslutet meddelades för att kunna prövas. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Länsrätten i Stockholms län för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt Ni har begärt.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Göran Gräslund i närvaro av dataråden Hans-Olof Lindblom och Katja Isberg Amnäs samt juristen Patrik Sundström, föredragande.

Göran Gräslund

Patrik Sundström

Kopia till:

Personuppgiftsombudet Eva Franzén, Barn- och ungdomsförvaltningen, Järfälla kommun, 177 80 JÄRFÄLLA

Rektor Harri Koski, Tallbohovskolan, Snapphanevägen 17, 177 34 JÄRFÄLLA